

O ženskem vprašanju na splošno.

Žensko vprašanje

/na splošno/

I. Postanek in vzroki ženskega vprašanja

Dvojno ozadje: gospodarsko in i dejno

a/Gospodarsko:Nastanek industrije. Prej je bilo za ženske doma dovolj dela./naturalno gospodarstvo/

1) Sedaj: Mož gre in industrijo, žena mu doma ne more pomagati. pri njegovem pridobitnem delu. To lahko stori, in naj-večkrat je potrebno, le če gre sama v tovarno, pisarno itd.

Tako je mož z odhodom na delo v tuje podjetje potegnil seboj tudi ženo.

2) Industrija je odvzela ženskam v gospodinjstvu mnogo dela. Prej priprava platna, pletenje nogavic, perilo, obleka itd. Sedaj vse to kupljeno. Posledica potreba več denarnih sredstev, zato mora žena iskati izven doma zaslužek.

3) Končno več žensk kot moških: Nemčija 1900 pol milijona več za možitev sposobnih žensk. Pri nas Dravska banovina/ 1931 45.000. Prišteti še samce!

Tudi ve te ženske si morajo služiti kruh. Doma večino- ma ni znaje obstoja. /Časih drugače/ *Tudi v hiši*

Vse te okolnosti silijo ženske v pridobitne poklice.

Prva poslediva problemi ženske zaščite v industriji.

Druge ženske vprašanja

b/Idejni vzroki:Vzporedno z naraščanjem izobrazbe in kulture so tudi ženske napredovale.Duhovno so se ~~dvigale~~ dvigale in osamosvajale.

Zato se niso mogle nič več zadovoljiti s prejšnim, podrejenim položajem v družini in javnem življenju.

Zahtevale enakopravnost 1/ v družini,2/ pridobitnem življenju,3/javnem življenju.

Radi pridobitnega udejstvovanja so se ženske pričele tudi strokovno bolj izobraževati in usposabljati.Posledica večja samozavest.~~Pobornice~~ Ženske so prešle na visoke šole.Pobornice ženske enakopravnosti.

II.Obseg ženskega vprašanja

1/Gmotno in eksistenčno vprašanje velike večine ženstva.Posebno ze ženske iz delavskih vrst.Možev zaslužek prenizek in premalo stalen.Zato se morajo samo zagotoviti existenco.

Skratka:žensko vprašanje je v veliki meri krušno vprašanje.

2/Poleg tega gre za priznanje in primerno uvaževanje intelektualnih in moralnih sil in sposobnosti razmeroma majhnega, pa stalno naraščajočega dela izobraženih žensk.

Dosedaj so bile mnogokrat res zapostavljene.

III. Problemi ženske enakopravnosti

1/Na splošno: Kako doseči da bosta moški in ženska v družbi, kot njena uda povsem enaka oziroma enakopravna.

Odpasti morajo socialne razlike, ki žensko ločijo in napravljajo manj vredno, manj uvaževano.

S krščanskega vidika ni za to nikake zapreke. Ženska ustvarjena enako kot moški po božji podobi, z neumrjočo dušo, ki je nuen končni cilj pri Bogu.

V tem najvažnejšem pogledu ni razlike. Zato morata biti moški in ženska povsod, kjer gre njuno osebnostno ali recimo kar človeško veljavo načelno enako vredna in enakopravna.

Enakopravnost ne pomeni enakost. Telesne in duhovne razlike med moškim in žensko se ne dajo zanikati.

Posebne tiste razlike, ki se ne dajo zabrisati, bi bilo škoda prezirati. Grešili bi proti najvažnejši osnovi zdravega družabnega reda.

Ravno radi tega ker nista enaka, lahko moški in ženska izpolnujeta različne naloge ter tako služita občestvenim ciljem družine, naroda, države, Cerkve itd.

Zgled: V družini, kjer bi vpoštevali samo da je mož telesni oče, mati žena pa telesna mati otrok, drugače pa bi bila

oba zgolj enakovredna in enakopravna družabnika skupnega gospodinjstva:

V taki "družini" zakonca ne bi bila pravi mož in žena še manj oče in mati. Odpadlo bi vse kar je za pravo družinsko življenje značilnega: domačnost, ljubezen, domača ~~krava~~ družinska sreča, ki človeka krepi.

V narodu in državi isto. Mož je bolj poklican za javno politično borbo, za vojsko itd. Ženske v teh stvareh bolj v ozadju.

Kljub temu igrajo velevažno vlogo, zlasti kot matere vzgojiteljice mladega rodu, Materinska in domovinska ljubezen.

/Ne pomeni naj bi ženske ne šle v javno življenje. Gre le za meje/

Izenačenje obojih funkcij bi pomenilo za družbo le škodo. Ni problem v tem da bi ženske dobile dostop v vse poklice, ki jih opravljajo moški, in imele povsod enako besedo kot ti. Različen vpliv po socialnem pomenu in vlogi. Ponekod več moški drugod več veljave ženske.

Iz tega se vidi, da je običajno pojmovanje ženskega vprašanje, ki meri le na izenačenje, preveč individualistično neobčestveno in prav zato napačno. Posledica bi bila razce-

pitev družbe v dva nova razreda: moškega in ženskega.

2/0 poedinih problemih ženske enakopravnosti posebej.

Gleže enakopravnosti žene v družini bomo pozneje govorili

Tu samo v pridobitnem in javnem življenju:

a/V pridobitnem življenju: O potrebi tega da gredo ženske v pridobitne police smo deloma že govorili. Posebno v izrednih povonjih razmerah ta potreba neizogibna. /1923 je bilo pri nas 27% leta 1933 pa 33% zavarovanih oseb žensk/

Kako naj načelno gledamo na to: Gotovo bi bilo enostransko in krivično že ni branili ali ovirali vstop žensk v katero koli službo samo radi tega ker je ženska. Ženske imejo pravico do vseh poklicev, ki so zanje primerno usposobljene, in samo radi tega ker so ženske ne smejo biti zapostavljene.

V resnici prodira ta miselnost. /Pri nas ne morejo biti sodnice/ drugače imajo dostop v vsej javne službe./

Seveda smo videli, da so s tem, če gre ženska zlasti mati v službo združene za družino in družinsko življenje velike nevarnosti. Poda to se da preprečiti samo tedaj, če s primernimi reformami dosežemo, da bo mož res lahko prevzel skrb za vso družino.

Če bi to dosegli bi večina žensk tako našla hitro

pot v zakon in s tem do svoje najnaravnejše vloge. ~~Žensk~~

Koliko žensk se poroči:

Načrta 1915 1920 + do ... let. privede v ...
prive. J. 1935

modernega
Celo prvoboriteljice/ženskega gobanja se tu mnogo-

krat brezupno bore le radi tega ker niso našle primerne prilike za ženitev.

Seveda so tudi ženske, ki na to ne računijo ter se popolnoma posvetijo umetnosti, znanosti, humanitarnemu delovanju. Kolikr bolj bodo ženske študirale, toliko več bo takih. Vendar v celoti so to -prav kakor pti moških-le izjeme. *M*

Načelno se torej ni mogoče upirati temu da bi se ženske v vedno večji meri posvečale pridobitnim poklicem, ter se gospodarsko osamosvajale. To velja tem bolj ker tudi tedaj če moški lahko prevzame vso skrb, nikakor ni za družino nikakor ni odveč če žena lahko prevzame to preme. Vdove.

Na drugi strani pa bi bilo napačno prezreti nevarnosti, ki bi izvirale odtod če bi se ženske radi tega odtujile svoji prirodni funkciji in nalogi, da postanejo žene, gospodinje in matere.

Pravilna rešitev tega problema bo mogoča le tedaj če bodo socialne razmere omogočale da bo vsaj velika večina

ženska lahko posvetila svoji pravi nalogi. Tako bodo največ koristile družbi.

XXXX

V tej zvez i važni problemi ženske izobrazbe in vzgoje.

Potrebno oboje: Strokovna usposobljenost za pridobitno udejstvovanje in solidna umska in moralna priprava za družinsko življenja. Posebne šole.

b/V javnem življenju: Demokratična doba. ženska volilna pravica. Zdelo se je že da bodo ženska dobile v javnem življenju enak vpliv kot moški. Kmalu se je pokazalo: "da pri večini žen ni bila pot v javno življenje zavestna" /Vode/. Uspeh boja za žensko volivno pravico je ostal klavern.

Sedaj protidemokratične smeri /fašizem, nasproten sodelovanju žensk v javnem življenju. Značilno kakor priznava Vodetova: Celo visokošolke in akademsko izobražene žene so obrnile hrbet feministkam in drvele za Hitlerjem. Porazno dejstvo je, da so nasedle takoimenovane intelektualke prav tako kakor preproste malomeščenske žene ki so sledile svojemu čustvenemu razpoloženju".

v javnem življ.
Vprašanje ženske enakopravnosti s tem seveda ni rešeno.

Za pravilno rešitev: Samoupravna, občestvena organizacija javnega, političnega življenja:

Tudi politično življenje se tiče žensk: zakonsko, družinsko in dedno pravo, kazensko pravo, zakonodaje o državljenstvu domovinstvi itd. Tudi obča politična vprašanja./svoboščine/

V vseh teh stvareh gre tudi ženskam beseda.

Podobno v kulturnih, gospodarsko in socialno političnih vprašanjih, vsaj kolikor se v glavnem tičejo obojih.

/Vprašanje šolstva, gospodarske in zlasti še socialne politike/

Stanovske in poklicne zadeve, Koliko je stanov kjer so ženske v večini./Stanovska samouprava/

Pa tudi v interesu celote je važno da pridejo ženske v različnih vprašanjih n.pr, mladinske skrbstva in sodstva do besede.

Gre torej zopet za občestveno pojmovanje javnega življenja. Ženske, ki se dosedaj niso dovolj udeleževale tega bo treba seveda polagoma navajati na aktivnejše sodelovanje.

V celoti je torej problem, kaj storiti, kako doseči,
da bo ženska kot polopraven ud družabnega organizma prišla
povsod do besede in vpliva, kjerkoli je po svojih naravnih in
pridobljenih lastnostih in sposobnostih poklicana sodelovati.

Nov 1910

117th & 118th 18.50 all
150.000 on

1919 1,550.000!

Principle

1921 325.000 ^{on} (incl 1862)

1000.000 on

Steno per se:

1907 to 1920

(16-60) 60% possible, value
- value

31-75 16% possible

[Steno per se]

1907 to 1920

1000.000